

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. VI. An licea appellare causâ cujuslibet gravaminis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

detulerat. Colligitur ex cit c. Appellationibus 5. h. t. & c. Interposita 70. §. ille. eod.

2766.

Not. 4. non obstante, quòd Judex, à quo detulerit à definitiva appellationi, tamen executionem sententiæ relinquentiam esse illi eidem, si appellatio justificata non sit, hoc est, si Judex ad quem repererit bene judicatum esse à Judice à quo, & malè appellatum; ita DD. communiter in c. Pastoralis 28. de offic. deleg.

Quando autem diximus, Judici à quo per appellationem à definitiva, vel habente vim definitivæ, ligari manus, addidimus per se loquendo, id què propterea, quòd in quibusdam casibus non procedat; & 1. quoad illos actus, qui fieri potuissent, etiam pendente causâ principali, v. g. compellere ad cavendum; nam hi fieri possunt à quo, etiam interpositâ appellatione. 2. in factis notorijs; 3. si foret periculum, quòd interim res litigiosa dilapidaretur, vel destrueretur; nam tali casu Judex à quo posset eam sequestrare; 4. si esset periculum, quòd debitor fugeret; 5. si appelleret excommunicatus &c.

§. VI.

An liceat appellare causâ cujuslibet gravaminis?

2767.

Quæstio 1. est, an etiam in causis minimis liceat appellare? Resp. appellationem ejusmodi communiter reputari frivolam, ut diximus supra, & teneri à pluribus illam, in jure civili, non admitti; quia tamen communis regula est: appellari posse in omnibus causis, non privilegiatis specialiter, etiam in minori summa poterit appellari, per L. 20. C. h. t. ibi. & in majoribus, & in minoribus negotijs appellandi facultas est. Nec enim Judicem oportet injuriam sibi fieri existimare, eò quòd litigator ad provocationis auxilium convolvit: Sed hoc intellige, ut dixi; secus privilegio; quidam enim Judices ex privilegio habent, ne infra certam summam appellari possit; ubi tamen nota, quantitatem summæ, non mensurandam ex pronuntiato Judicis, qui Reum condemnavit ad tantum; sed ex quantitate per actorem petita. Nam quoties de quantitate, ad jurisdictionem pertinente, quaeritur, semper quantum pet-

atur, quaerendum est; non quantum debeatur? per L. 19. ff. de Jurisdic. §. 1.

2768.

Cùm autem quandoquè mulctetur Reus, quaestio est, an si se sentiat per hoc indebitè gravatum, à multa imposita, possit appellare? Ante resolut. not. multam distingui à pœna tanquam inferius à superiore; multa enim est animadversio pecuniaria Judicis arbitrio inflicta: ut sumitur ex L. multa C. de servis fugit. Unde pœna latius patet, cum comprehendat pecuniariam, corporalem, & Capitalementem: multa verò solum sumatur pro pecuniaria, & per sententiam Judicis irrogata. Quare à multa bene appellatur; non autem, à pœna L. si qua pœna ff. de verbor. sign. Est etiam discrimen, quòd pœna judicatur à quolibet Judice; multa, non nisi à majoribus Magistratibus. Mulctare, est punire in pecunia; & accipitur quandoquè pro abbreviare L. 1. C. de modo multæ. Sumitur dupliciter 1. tanquam vindicta, seu vindicatio; ut est actus irati exequentis motum animi sui, & hæc prohibetur 23. q. 4. c. Ita planè, & 14. q. 1. c. quod debetur: 2. ut est actus virtutis, per quam vis, aut injuria, aut quid quid ignominiosum est, defendendo, aut ulciscendo propulsatur huic virtuti, teste S. Thom. 2. 2. q. 108. opponitur per excessum, crudelitas; per defectum, nimia remissio in puniendo. Videtur ultio esse vindicatio: nam ulciscor est vindicare, seu injuriam, non impunitam, relinquere. Exequi sumitur aliquando, pro ulcisci S. sen. Justit. de iis qui sunt sui, vel alieni juris. In jure vindicare, & vindicta intelliguntur de ultione sumenda, non propriâ autoritate, ut notavit Pereyra, quaest. forens. cons. 35. n. 33. Sic, juxta Seraphinum, de privileg. juram. privil. 74. n. 51. Verbum ulcisci, intelligitur mediante jure

Not. autem, cùm dicimus, à multa rectè appellari, debere intelligi, quando non subrogatur in locum pœna, à lege taxatæ; non autem secus; cujus ratio sumitur ex L. 244. ff. de Verb. signific. ubi, postquam relatum est, dictum Pauli juris consulti ibi: si qua pœna est, multa est; si qua multa est, pœna est, ita subjungit textus: utrumquè eorum falsum est; namquè harum rerum dissimilitudo ex hoc quoquè apparet, quòd de pœna provocatio non est: simulatque enim victus quis est ejus male-

2769.

ficii

ficii. Cujus pœna est statuta, statim ea debetur: *at multa provocatio est*, nec ante debetur, quàm aut non est provocatum, aut provocator victus est: nec aliter, quàm si is dixit, cui dicere licet. Ex hoc quoque earum rerum dissimilitudo apparere poterit: quia pœnæ certæ singulorum peccatorum sunt: multæ contra: quia ejus Judicis potestas est; quântam dicat: nisi cum lege est constitutum quântam dicat. Ex hoc enim textu clarè sequitur, à multa, quæ Judicis arbitrio relinquitur, posse provocari; non autem à multa, quæ subrogatur pœnæ per legem determinatæ; neque enim à legibus ad ipsum Magistratum, qui est custos legum, appellari potest, per L. 1. §. 4. ff. ad Turpill. sic gloss. in cit. L. 244. lit. E. V. sic sentio. Illud tamen hic observandum, quòd si Judex multam, præscriptam à lege, excedat, & non observet, tunc appellatione non est opus; quia sententia est ipso jure nulla. L. §. C. Quando provocare non est necesse ibi: (*certa ratione, & sine multare Præsides possunt. Quod si aliter, & contra legis statutum, ac modum, Provincia Præsides multam vobis irrogaverit, dubium non est, id, quod contra jus gestum videtur, firmitatem non tenere, & sine appellatione posse rescindi*) Ratio est, quia fines jurisdictionis est prætergressus.

2770.

Questio 3. est, an liceat appellare à silentio, in pœnam imposito diffamatori? per L. diffamari C. de Ingenuis manumissis. propterea nimirum, quia, licet in judicio comparuerit, visus est causas infamationis non deduxisse; vel, si propterea quòd non comparuerit, ob contumaciam ei silentium impositum est. Quò posito Resp. in 1. casu, quando ea sententia lata est contra præsentem in judicio, licitè appellari; Nam dato, quòd hæc sententia de silentio præsentis in judicio imposito esset interlocutoria, ut volunt contrarii; quia tamen esset vel definitiva, vel haberet vim definitivæ, vel inferret damnum irreparabile appellatione negatâ, licebit appellare. Quòd autem esset definitiva constat ex eo, quia non posset sperare post se aliam sententiam; vel quòd æquivaleret definitivæ, cum imponat finem causæ; vel damnum contineret non reparabile, notam scilicet injusti diffamatoris.

2771.

Pro altero casu, quando scilicet im-

ponitur silentium *absenti* propter contumaciam, non convenit inter Doctores. Quidam enim censent, etiam in dato casu posse appellari; rationem dant, quia, ubi absenti, qui conventus est ex L. diffamari, silentium imponitur propter contumaciam, ideo negaretur appellatio, quia contumaci negatur jus appellandi; sed hoc ita indefinitè prolatum negatur, & solùm restringitur ad Reum, contumacem in non veniendo; quin tangat Actorem contumacem in agendo; cujus ratio est; quia Reus contumax, in non veniendo, contemnit Judicem, cujus declinat forum, ad quòd ponitur legitimè citatus, non voluntate sua, sed Judicis imperio; cujus contrarium est in Actore, qui voluntariè provocavit; neque non insistendo juri suo renuntiat, sed solùm per contumaciam in non agendo præsumptionem fundat, se nondum ritè instructum probationibus debite deducendis in judicio, quò Judex non contemnitur: diffamator autem in dato casu reputatur pro Actore, ut volunt affirmantes probabilitatem hujus sententiæ, quòd scilicet in hoc casu à silentio appellare liceat; ergo.

Quòd autem diffamator in hoc casu potius Actor, quàm Reus censeatur, ex eo est, quia communissima, & recepta tenet sententia, judicium diffamatorium ex L. diffamari instituendum esse apud Judicem diffamati; ratio est; quia, licet videri possit diffamatus esse potius Actor, adeoque forum diffamatoris sequi deberet, in hoc tamen judicio potius diffamator pro Actore reputatur, quia, ut inquit Andreas Gail, L. 1. obs. 9. n. 7. diffamare, est tacite ad Judicem provocare, Remedium verò dictæ legis non est actio, sed imploratio officij Judicis.

Pro hujus intelligentia not. diffamatis ab alio, fuisse provisum in jure per L. diffamari §. C. de Ingenuis manumissis: ibi: *diffamari statum ingenuorum, seu errore, seu malignitate quorundam periniquum est, &c.* unde constat meritò Rectorem Provincie commotum allegationibus tuis, sententiam dedisse ne de cætero inquietudinem sustineres. Si igitur adhuc adversa pars perseverat in eadè obstinatione, aditus Præsides Provincie ab injuria temperari præcipiet.

Not. autem, quòd hoc juris remedium, ut patet ex textu, solùm illos concernebat,

2772.

2773.

habebat, qui, cum *ingenui* forent, quasi servilis conditionis essent, diffamati sunt: hodie verò jure communi universale remedium, seu beneficium subministrer omnibus, qui sive civiliter, sive criminaliter diffamantur, ut ex hac famosissima lege *Diffamari*, iudicium diffamatorium institui possit.

2774. Not. 2. finem hujus remedii esse, ut *diffamator citatus*, probatæque diffamatione eò adigatur, ut in termino præfixo coram *Judice* compareat, & causas diffamationis sub pœna impositionis perpetui silentii deducat. Quod, si causam diffamationis non probaverit, & tamen, ob obstinatam suam malignitatem infamare non cessaverit, postmodum pro injuria atrocitate coercetur. arg. L. unica, ff. si jus dicenti: ibi: omnibus Magistratibus (non tamen duum viris secundum jus potestatis sue concessum est; jurisdictionem suam defendere pœnali iudicio.

2775. Quæstio est 4. an liceat appellare in causa alimentorum? Resp. licere à sententia lata super alimentis præteritis; ratio est, quia per talem appellationem interpositam nullum ex mora periculum impendit, ad eòque cessat ratio, cujus intuitu aliàs appellatio negatur; secus est de sententia de alimentis in præsens, & deinde præstandis, lata in favorem alimentarii laborantis inopiâ, & egestate; sic enim pendente appellatione, si admitteretur, plurimum vexari posset alimentarius, destitutus debitis alimentis; quod non contingit in casu, quo admitteretur appellatio ab eadem sententia in favorem alimentarii, non laborantis, inopiâ; sed habentis, unde vivat.

2776. Quæstio est 5. an possit appellari à sententia super competentia jurisdictionis? ut, si quis *Judici* opponat exceptionem fori incompetentis, & ipse nihilominus pronuntiet, se esse *Judicem competentem*. De hoc casu agitur in c. significanse. 34. de Rescript. ubi talis casus Pontifici propositus: Raphaël, literas Apostolicas ad *Judices* quosdam impetravit contra vitum super controversiâ de Bannis, & quibusdam aliis similibus. In literis autem scriptum erat de Vito *diœcesis Remensis*. Vitus à *Judicibus* citatus, opposuit, se vigore ejus rescripti conveniri non posse; quia non de *Remensi*, sed *Leodiensi Diœcesi* sit. Cum
Tom. II.

autem *Judices* exceptionem hanc admittere nolentes, nihilominus procederent, ab iis appellavit ad *Sedem Romanam*. Pontifex autem *Gregorius IX.* re intellecta, rescripsit ad *Decanum*, & *Canonicum* quemdam *Ecclesiæ Leodensis*, ut, si reu ita se habere cognoverint, irrita esse declarent, quæ à prioribus *Judicibus* acta fuerunt. Ex hoc textu clarè constat fuisse admissam appellationem à sententia primæ instantiæ, quæ rejecit exceptionem incompetentiæ oppositam, & super jurisdictionis competentia pro se pronuntiavit.

Dices: sententia, à *Judice* lata pro competentia suæ jurisdictionis, est purè interlocutoria; cum in negotio principali sperare possit aliam post se; sed à sententia, purè interlocutoria, non datur appellatio; ergo nec à sententia super competentia jurisdictionis, quæ fit rejectâ exceptione *Judicis* incompetentis, fori declinatoria. Resp. verum esse, quòd non detur appellatio à sententia interlocutoria, quæ purè talis est, quin afferat damnum non reparabile per sententiam, quam relinquit post se; non autem secus, ut constat ex dictis: at, per illam sententiam interlocutoriam, quâ quis rejectâ exceptione fori incompetentis, ad pronuntiatum *Judicis*, contra quem exceptum est, dicentis se competentem, teneretur se illius jurisdictioni submittere, affertur damnum non reparabile per sententiam, quam relinquit post se, nimirum dandum in negotio principali; per hanc enim non aufertur, quòd coactus sit, se subicere *Judici non suo*; ergo.

Cæterùm à sententia proprii *Judicis*, nulli *Officialium* appellare conceditur, quâ contemnatus est de *Officio male gesto*; licet secus sit in alia causa, v.g. in negotio, quod super patrimonio, civili ratione, apud proprium *Judicem* inchoavit; id, quod procedit tam quoad effectum suspensivum, quàm devolutivum, ut habetur in L. 3. G. quorum appell. non recip.

2777. Not. præterea, cum, sæpe contingat *Judici* à Principe committi aliquam causam cum clausulâ appellatione remota, quosdam velle, hujus clausulæ non esse alium effectum, quàm quòd, quando *Judici* appellatio videtur esse frivola, possit quærenti negare Apostolos, nullum illi terminum præfigendo introducendæ appellationi. Verùm hujus clausulæ effe-

atum non stare unicè in eo, constat ex dict.

Ad hoc amplius exponendum not. 2. quatuor esse species appellationis, prima est *manifestè frustratoria*, seu *frivola*. v. g. cum quis appellat à sententia, super notorio crimine, vel de quo in iudicio confessus est; & pro isto casu nihil operatur ea clausula, nec eo sine adjicitur, ut remedium appellationis tollat, cum ipso iure determinatum sit, ejusmodi appellationes omnino rejici. Secunda est *latens frustratoria*, ut, cum appellatur ex causa legitima, sed non vera: v. g. si quis appellet; quia trahitur ultra duas dietas extra diocesim, quod re ipsa falsum est, etsi esset legitima causa appellandi, & huic, non obstante dicta clausula, deferendum quidem est, quamdiu later falsitas; non autem, ea comperta; nam ubi falsitas constat, jam evadit manifestè frivola.

2779. Tertia species est, quam aliqui vocant *latentem probabilem*, quod fit, cum appellatur ex causa probabili, & vera, sed *in jure non expressa* inter causas, quibus semper deferendum est; ut, si quis appellet à sententia concedente terminos nimis angustos, aut insufficientes, & hæc quoad effectum devolutivum admittitur, ut constat ex c. *Pastoralis*. 43. h. r. Nam, cum Innocentius III. interrogatus esset, utrum, quando in rescripto inhibetur appellatio, *frustratoria* tantum inhibita videatur? Ad quod, nos inquit ibid. Pontifex, attendentes, quod per appellationem *frustratoriam*, etiamsi non fuisset inhibita, *negotium non debeat impediri*; respondemus, quod *qualibet provocatio intelligitur removeri, quæ à jure non indulgetur expressè: sed si appellans fuerit gravatus injustè, gravamen hujusmodi per Superiorem poterit emendari*: ubi not. hæc postrema verba; ex quibus clarè liquet, etiam in casu injusti gravaminis, licet non expressè in jure, posse illud per Superiorem tolli, quod evenire non posset, nisi in hoc casu provocatio haberet effectum devolutivum.

2780. Ex hoc deducitur cum Layman in cit. c. *Pastoralis* n. 3. quod, quotiescunque in jure aliquod factum, seu aliquis processus pro gravamine agnoscitur, à quo justè appellari possit, tunc appellatio recipienda sit, non obstante, quod causa ab homine, aut à jure commissa sit, *remotà appellatio-*

ne. Ratio est: quia superior causam committit remota appellatione, quia existimat Judicem processurum sine injusto gravamine; alioquin ita committere non posset; si autem jura gravamen aliquod judicent, esse *injustum*, dum Judex notoriè gravat, ideo cessat præsumptio, quæ pro Judice habetur, & confert huc regula tradita in gl. c. *Ex conquest.* 10. v. *post appell. de restitut. spoliator.* Tamen causa commissa sit *remotà appellatione*, tamen appellari posse, si gravamen notorium sit.

Quarta species est cum appellatur *ex causa manifestè probabili*, nimirum; *expressa in jure*, cujus veritas notoria est; & huic semper deferendum est non obstante clausula: *appellatione remotà*; ratio sumitur ex claro textu c. *Pastoralis* num. præced. relati. Quæ verò causæ censeantur esse tales, quibus positæ, ac expressis in jure, non præjudicet dicta clausula, rescriptis apposita, non ita convenit inter Doctores; mihi dicendum videtur, si casus, de quo versamur in quæstione, *an sit expressus in jure*, expressione inhibente vim illius clausulæ, sit talis, qualis admittitur, vel jure probatus est, quando etiam stante illà clausulâ provocationi delatum est, censeari ex illis, quibus ea clausula non obsit, sed gaudere decisione, quam attulimus ex dict. c. *Pastoralis* quoad effectum devolutivum, & suspensivum; hoc enim probat textus ex cit. c. *Pastoralis* n. *præced. relatus*.

Ex hoc deducitur, si contingat impetrari rescriptum pro homine certæ diocesis, & hoc extenditur ad hominem alterius diocesis, appellanti contra talem extensionem esse deferendum, cum talis appellatio expresso jure approbetur in c. *significante* 34. de Rescript. Similiter c. *Rodolphus* 35. eod. jure expresso approbatur appellatio, contra extensionem rescripti, dati *ad homines certæ diocesis, ac extensi ad homines civitatis* &c. plures ejusmodi casus passim reperiuntur in jure, præsertim, ubi vix dubitari potest, sententiam continere injustam, & gravamen adversus justitiam. Unde, ubi contingit appellari ex causa *jure expressa*, non est dubium per appellationem interpositam induci effectum non modò *devolutivum*, sed etiam *suspensivum*, quod est proprium appel-

appellationis legitime, qualis est ista, quam recensuimus in quarta specie.

2783. Cùm igitur hæc species appellationis, ut constat ex dictis, operetur effectum utrumque nimirum non modò devolutivum, sed etiam suspensivum, quæstio superest de tertia specie (cui diximus competere effectum devolutivum, ut constat ex n. 2779) an etiam habeat effectum suspensivum, de quo n. 2694. consequenter tota quæstio huc recidit: an Judex, etiam quoad effectum suspensivum, teneatur deferre appellationi, ex causa probabilis, non tamen approbata in jure? Negativè dicendum videtur propter clarum textum in c. Pastoralis relato n. 2779. ibi: *quælibet provocatio intelligitur removeri (intellige quoad effectum suspensivum) quæ à jure non indulgetur expressè.*

2784. Aliqui existimant dicto c. Pastoralis esse derogatum per c. ut debitus 59. eod. tit. cujus tenor sic habet: ut debitus honor deferatur iudicibus; & litigatoribus consulatur super laboribus, & expensis Statuimus, ut, si quis coram idoneo Iudice convenit adversarium, ille ante sententiam ad superiorem Iudicem absquè rationabili causa non provocet, sed coram illo suam justitiam prosequatur, non obstante, si dicat, quòd ad superiorem Iudicem nuntium destinaverit, aut literas impetraverit ab eodem, priusquam delegato fuerint assignata. Cùm autem ex rationabili causa putaverit appellandum, coram eodem Iudice, causâ probabili appellationis expositâ (tali videlicet, quæ, si foret probata, deberet legitima reputari) superior de appellatione cognoscat; si minus rationabiliter eum appellasse, constiterit: illum ad inferiorem remittat, & in expensis alteri parti condemnet: alioquin ipse procedet, salvis constitutionibus de majoribus causis ad Sedem Apostolicam referendis. Ex hoc c. deducunt aliqui, etiam si in rescripto appositâ sit clausula appellatione remotâ, illam non obstare appellationi ex causa rationabili interpositæ. Et ideo docet Barbosa in cit. c. Pastoralis n. 2. ex communi sententia resolvi, dictam clausulam intelligi solummodo de frivola, & non de legitima, ac per consequens parum, aut nihil operari, quando non est appositâ prævia causæ cognitione: prout docent gloss. V. ante sententiam, in fine, c. ut debitus 59. Tom. II.

infra hoc tit. Menoch. de arbitr. casu 197. à n. 2. Lancell. de attent. p. 2. cap. 17. limit. 8. à n. 42.

Nihilominus standum videtur pro decisione c. Pastoralis, vi cujus rationabiles etiam appellationes, quæ, si interponuntur ex justa causa, si eæ non sint specialiter in jure approbata; removeri per illam clausulam, non quidem quoad effectum devolutivum; sed suspensivum; ratio est, quia appellationes frivola secundum ipsum jus commune, remotæ censentur, & negotium impedire non possunt, juxta textum in cap. cùm appellat. hoc tit. lib. 6. ac proinde, ut clausula hæc aliquid operetur, necessarium est, quòd non solum frivolas, sed etiam rationabiles removeat, juxta reg. text. in cap. Papa, de privil. lib. 6. sic Panor. hic n. 2. cum seqq. & Dec. n. 6. Fr. Emman. quæst. Regub. tom. 1. q. 8. art. 31. novissimè. Hieron. Roderic. in compendio quæst. Regular. 71. n. 17.

Confirmatur ex c. Inquisitioni. 71. h. ubi dicitur, ut Judex delegatus remota appellatione procedat, si posita sit in medio rescripti plura negotia continentis, ad præcedentia tantum referri debet, nisi in fine repetatur; tunc ad omnia antecedentia extendit. Ex hoc textu enim, qui multò posterior est c. ut debitus, deducitur, dictam clausulam (appellatione remotâ) non obstante illâ, vim obtinere, impediendi appellationem quoad effectum suspensivum, etiam post c. ut debitus; adeoque per hoc non esse vim ejus omnem elisam, quam habuit à Capitulo Pastoralis. Accedit, quòd c. Pastoralis loquatur, & dicat, per eam clausulam appellationem impediri (quoad effectum suspensivum) licet inter posita sit ex causa rationabili, si non sit expressa in jure; alterum autem c. VI. debitus solum permittat, ut superior cognoscat super appellatione interposita ex causa probabili, quòd solum explicat effectum devolutivum; nec agat de casu appellationis à sententia delegati cum clausulæ appellatione remotâ; non igitur videtur rectè dici per c. ut debitus, derogari in totum c. Pastoralis, neganti effectum suspensivum appellationi ex probabili causa, non expressa in jure.

Dices in c. Edoceri. 21. de Rescript. colligitur, per clausulam appellatione

2785.

2786.

2787.

Uuuu 2 revo-

remotâ, solas appellationes *frivolas* removeri, ergo non interpolatas *ex causa probabili*. Ant. prob. Nam impetrato rescripto contra Abbatem, ut eoram delegato responderet *appellatione remotâ* in causa communi Abbati, & Conventui, nullâ tamen mentione *Conventus*, sed *solius Abbatis*; quæsitum fuit ab Innocentio III., an, si fortè delegatus interloquendo pronuntiaret, *Abbatem* (non obstante omissione mentionis *de Conventu* in hac causa, ei cum Abbate communi, *vi dictæ clausulæ non posse appellare, sed teneri respondere appellationi in tali casu deferendum esset?* respondit Pontifex: *nisi alia causa rationabilis suffragetur, per appellationem se tueri non possunt, quò minus debeant auctoritate literarum huiusmodi legitimè respondere: cum ex officio suo teneantur Congregationum suarum negotia procurare: nam ex hac decisione Papali videtur clarè sequi, appellationem per dictam clausulam non impediri ex causa probabili; tota enim ratio, ob quam in hoc casu negata fuit appellatio, erat quia causa, quam attulit, non fuit probabilis, seu prudenter allegabilis; causa enim ob quam noluerit respondere delegato, ab ipso proposita fuit hæc: quia Ego, dicebat Abbas, non possum respondere, vel conveniri in iudicio super causa communi mihi, & Conventui; adeoque, cum rescriptum agat de causa communi utriusque, & nullam faciat mentionem Conventus, quem tamen etiam causa concernit, Ego sine Conventu non debeo vi huius rescripti respondere, sine Conventu; cum autem hæc ratio agnosceretur frivola, & non probabilis (ut patet ex textu ibi: *cum ex officio suo teneantur* (Abbates) *Congregationum suarum negotia procurare*; negatio appellationis nascebatur hoc loco solum ex eo, quòd causa appellandi esset frivola, & non probabilis; ergo deferendum ei erit vi huius textus, non obstante clausula: *appellatione remotâ*, ubi assertur casus *probabilis*, licet in iure non expressa.*

2788. Ex hoc argumento sententia, quam retulimus n. 2784. (quæ scilicet docet per eam clausulam *appellatione remotâ*, non impediri appellationem interpolatam ex causa probabili, licet non expressa in iure) videtur omnino reddi probabilis, seu prudenter appellationis ab intellectu, tanquam verò valde consona; certa tamen,

seu evidens non est, ut quidam volunt; totum enim argumentum, & ratio ex dicto Canone desumpta, facilem, & perspicuam solutionem habet. Nam quando in cit. c. *Edoceri* dicitur, Abbatem ex allata per ipsum ratione non juvari, nisi attulerit aliam *probabilem*, rectè dicitur intelligi, nisi attulerit aliam *probabilem iure, seu iure approbatam*; sic enim exponendo hunc textum conciliantur iura, & prætermittitur correctio juris, ceteròquin valde clari in c. *Pastoralis*; ergo.

§. VII.

De obligatione Judicis ad quem.

2789. **S**eu, quòd idem est, de obligatione *resipientis appellationem*; ne enim temerè admittat, vel rejiciat appellationem, necesse est, quòd cognitionem habeat eorum, ex quibus admitti debeat, vel repelli, de quibus, spectato iure civili, agitur in Cod. sub tit. *quorum appellat. recip. non recip.* & l. 4. ff. *de appellat.* spectato autem iure canonico, & in foro Ecclesiastico, attentis illis, de quibus hactenus. Ad rectam dicendorum intelligentiam norandum ex dictis supra n. 2694. per *Apostolos* hic intelligi literas dimissorias, quibus à Iudice à quo ad Iudicem ad quem defertur, vel negatur, appellationem a sententia interponere volenti, ut colligitur ex l. *unica ff. de Libellis dimissorijs*, ibi: *post appellationem interpositam literæ dandæ sunt ab eo, à quo appellatum est, ad eum, qui de appellatione cogiturus est, sive Principem, sive quem alium, quas literas dimissorias, sive Apostolos appellant.* Sensus autem literarum talis est: appellasse (puta) Lucium à sententia illius, quæ inter illos dicta est. Sufficit autem petiisse, *intra tempus, dimissorias instanter & sapius*; ut & si non accipiat, idiplum contestetur: nam *instantiam repetentis* dimissorias constitutiones desiderant. Equum est igitur, si per eum steterit, qui debebat dare literas, quò minus det, ne hoc accipienti noceat.

2790. Not. 2. has literas dimissorias, seu *Apostolos* esse in triplici specie; imò verò per alios in quintuplici. Nam alii dicuntur *dimissorijs*, quibus appellationi simpliciter defertur Iudex; alii *reverentiales*, cum addito, hoc tantum fieri in honorem Iudicis Superioris; alii *refutatorii*, per quos